

Jyllands- korridoren

TEMA:
Byer og
hverdagsliv -
Business Region
Aarhus

-- // --

Business Region Aarhus

2

s.3

Byer og hverdagsliv

s.4

At leve hverdagslivet

s.6

Hvem bor hvor?

Befolkning og befolkningsudvikling
Uddannelse
Beskæftigelse
Husstandsindkomst

-- / **Udgivelse:**
Region Syddanmark, Strategi & Analyse
Damhaven 12, 7100 Vejle

-- / **Foto:**
Lasse Hyldager

Oktober 2017

BYER OG HVERDAGSLIV

Business Region Aarhus

Byerne og deres indretning danner udgangspunktet for manges hverdag. I byerne findes de services, vi bruger til daglig: supermarkeder, spisesteder, kulturtilbud, skoler, uddannelse, læger og meget andet. Nogle vil gerne have et bredt udbud med mange valgmuligheder, mens andre nøjes med væsentligt færre alternativer. Analysen "Byer og hverdagsliv i Business Region Aarhus" undersøger på detaljeret geografisk niveau adgang til service i Business Region Aarhus og sætter samtidig fokus på socioøkonomiske forhold, som befolkningsvækst, uddannelse, beskæftigelse og indkomst. På den måde danner analysen et billede af de enkelte områders styrker

og svagheder, og hvordan de menneskelige ressourcer er fordelt i byregionen.

Ved at kende sammenhænge mellem steders attraktivitet og tilgængelighed og fordelingen af menneskelige ressourcer, kan man bedre forstå, hvilke roller de forskellige byer og områder spiller i forhold til hinanden, og hvordan de sammen kan skabe fremdrift og understøtte det gode liv i hele byregionen, i Vestdanmark og i Jyllandskorridoren.

Analysen er udarbejdet af Region Syddanmark i samarbejde med NORDREGIO.

Jyllandskorridoren

Viden om attraktivitet, tilgængelighed og menneskelige ressourcer er afgørende for forståelsen af sammenhænge mellem byer i Jyllandskorridoren.

Analysen "Byer og hverdagsliv" medvirker, sammen med "Trængselsbilleder", "Hverdagsmobilitet - indkøb og fritid" og "Business Region Aarhus - Pendlingsanalyse" til at tegne et billede af borgernes daglige bevægelsesmønstre og bevægelsesmuligheder i Vestdanmark og bidrager til at identificere nye samarbejdsbehov på tværs af kommune- og regionsgrænser.

Analysen er et led i Jyllandskorridorsamarbejdet om at skabe et fælles vidensgrundlag, der kan bidrage til det strategiske udviklingsarbejde både i byregionen og i den vestdanske udviklingskorridor fra Hamborg til Sydnorge.

At leve hverdagslivet

Et områdes attraktivitet beror i høj grad på, hvorvidt befolkningen kan leve det, der kan kaldes "hverdagsliv". Det kan betyde mange ting, men en væsentlig faktor er fysisk nærhed til et bredt udvalg af privat og offentlig service, der benyttes i hverdagen.

Kortet på næste side viser store geografiske forskelle i, hvor stort et udvalg af service, man kan nå inden for 20 minutters gang. Det drejer sig om fx indkøbssteder, restauranter, cafeer, kultur- og fritidsaktiviteter, sundhedsrelaterede service, uddannelsestilbud, banker og post. Den hvide farve angiver, at man ikke har adgang til nogen af de i alt ti servicetyper inden for 20 minutters gang, mens den mørkerøde farve viser, at alle servicetyper er tilgængelige inden for samme tidsramme.

I Aarhus og i mange af forstæderne til Aarhus, er der adgang til alle typer af service. Befolkningen i de øvrige større byer i Business Region

Aarhus har ligeledes adgang til en fuld palet af hverdagsservice.

I flere mindre byer langs trafikale hovedårer, særligt i den centrale del af byregionen, er der et bredt udvalg af services. Disse byer rummer derfor gode muligheder for at fastholde den eksisterende befolkning og tiltrække nye borgere.

I det østlige Djursland, i det nordlige Kronjylland og i den nordvestligste del af Business Region Aarhus er adgangen til service mere begrænset. Her er serviceudbuddet meget centraliseret, hvilket kan indebære begrænsning i forhold til bosætning i disse områder.

Ganske tæt på Aarhus og andre større byer er der også områder, hvor adgangen til service inden for 20 minutters gang er meget begrænset.

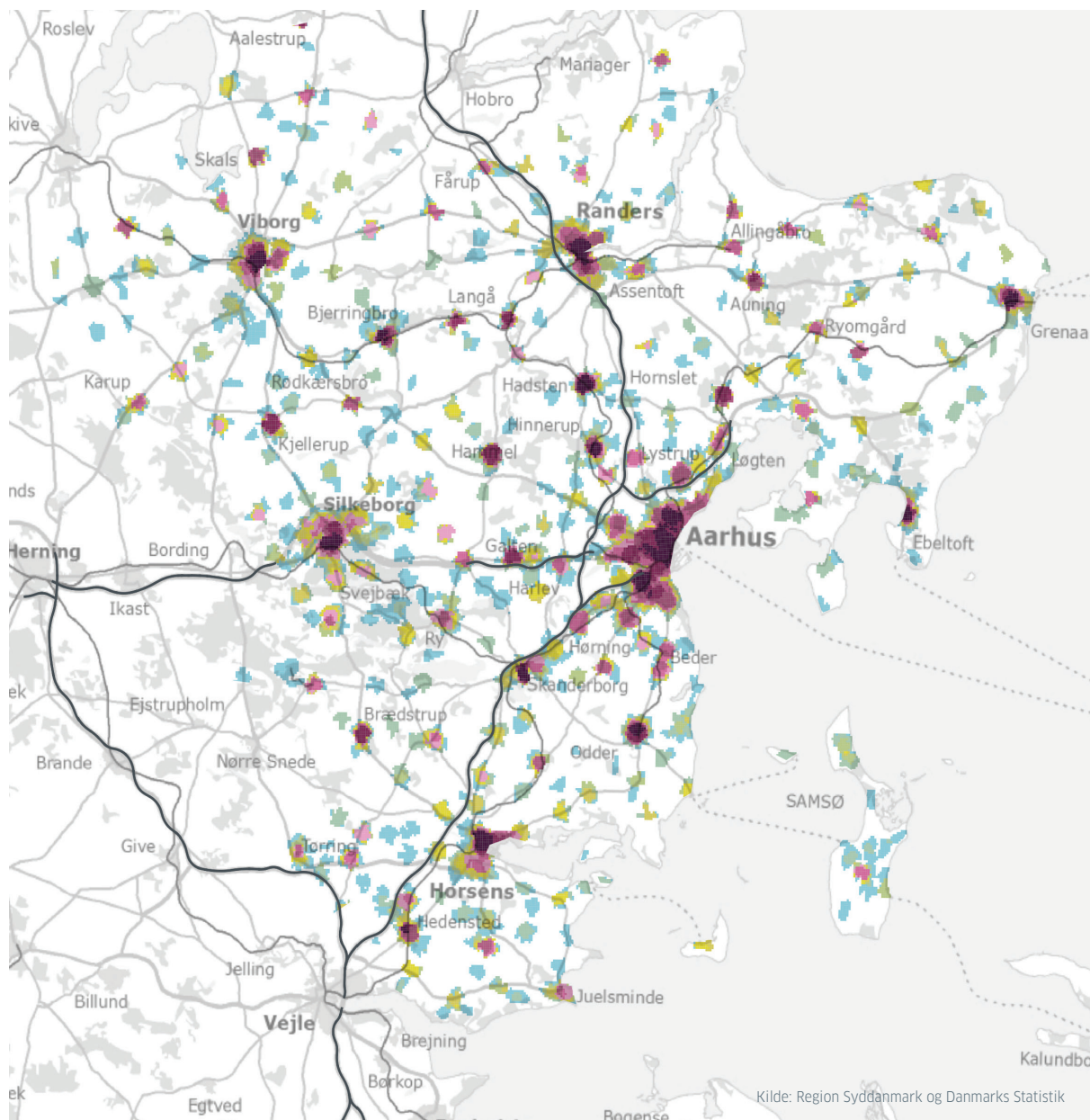
Service i hverdagen

Nærheden til mange service er én af de ting, der karakteriserer en by. Men det er ikke kun mængden af service, der er væsentlig. Også typen af service, der er adgang til i nærområdet, har betydning. Kortet til højre tager udgangspunkt i ti servicetyper, der sammen danner udgangspunktet for mange menneskers hverdag.

Servicetyper i hverdagen:

- Spisesteder (restauranter, caféer og barer)
- Indkøbssteder (supermarkeder og købmænd)
- Fitness (fitnesssteder og svømmehaller)
- Kultur (biografer, teatre og biblioteker)
- Sygehus
- Læger (læger og apotek)
- Uddannelse (dagpleje, børnehaver, folkeskole, ungdomsuddannelse, universitet)
- Bank (banker og pengeautomater)
- Post (postkontor og kiosker)

Adgang til service

Antal servicetyper inden for 20 min. gang:

Kortet viser hvor mange typer af service, der kan nås inden for 20 minutters gang.

Hvem bor hvor?

Business Region Aarhus er ikke bare en byregion. Det er en mangfoldighed af steder med en befolkning med forskellige ressourcer og livsvilkår. I nogle områder vokser befolkningstallet med stor hast, mens andre står i stampe. Tager man et kig på byregionens forskellige byer og landområder, tegner der sig også betydelige forskelle i uddannelse, beskæftigelse og indkomst.

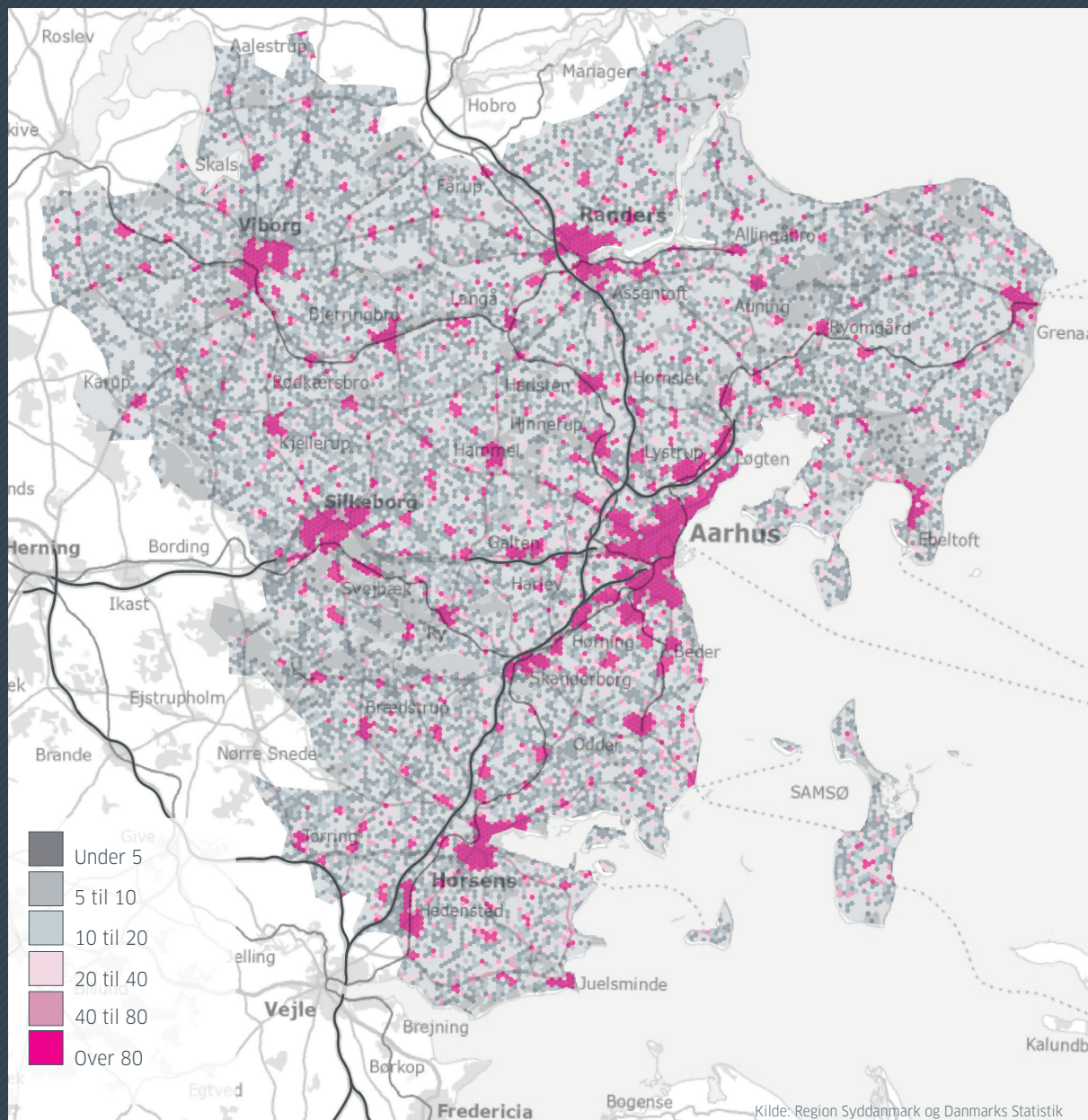
De store byer i Business Region Aarhus er kendetegnet ved stor mangfoldighed. I byerne er der kvarterer med høj befolkningsvækst, men også bydele med kraftigt fald. Der er kvarterer, med lavt uddannelsesniveau, men også kvarterer med en stor andel højtuddannede. Indkomstniveauet i de store byer spænder også bredt, mens der rundt om byerne typisk er et bælte med høje gennemsnitsindkomster.

Landområderne, de mindre byer og landsbyerne rummer lige så store forskelle. Uden for de største byer er der både områder, der er attraktive og har høj befolkningsvækst og områder, hvor indbyggertallet falder kraftigt.

Dele af byregionen er udfordret af lav beskæftigelsesgrad, lavt uddannelsesniveau og lave husholdningsindkomster. Især i det nordlige og østlige Djursland, i Kronjylland og flere steder mellem Silkeborg og Viborg er der områder, der er udfordret.

Omvendt er der også steder med højt indkomst- og uddannelsesniveau og høj grad af beskæftigelse. De er især koncentreret omkring Aarhus og Viborg og i et bælte mellem Silkeborg og Skanderborg.

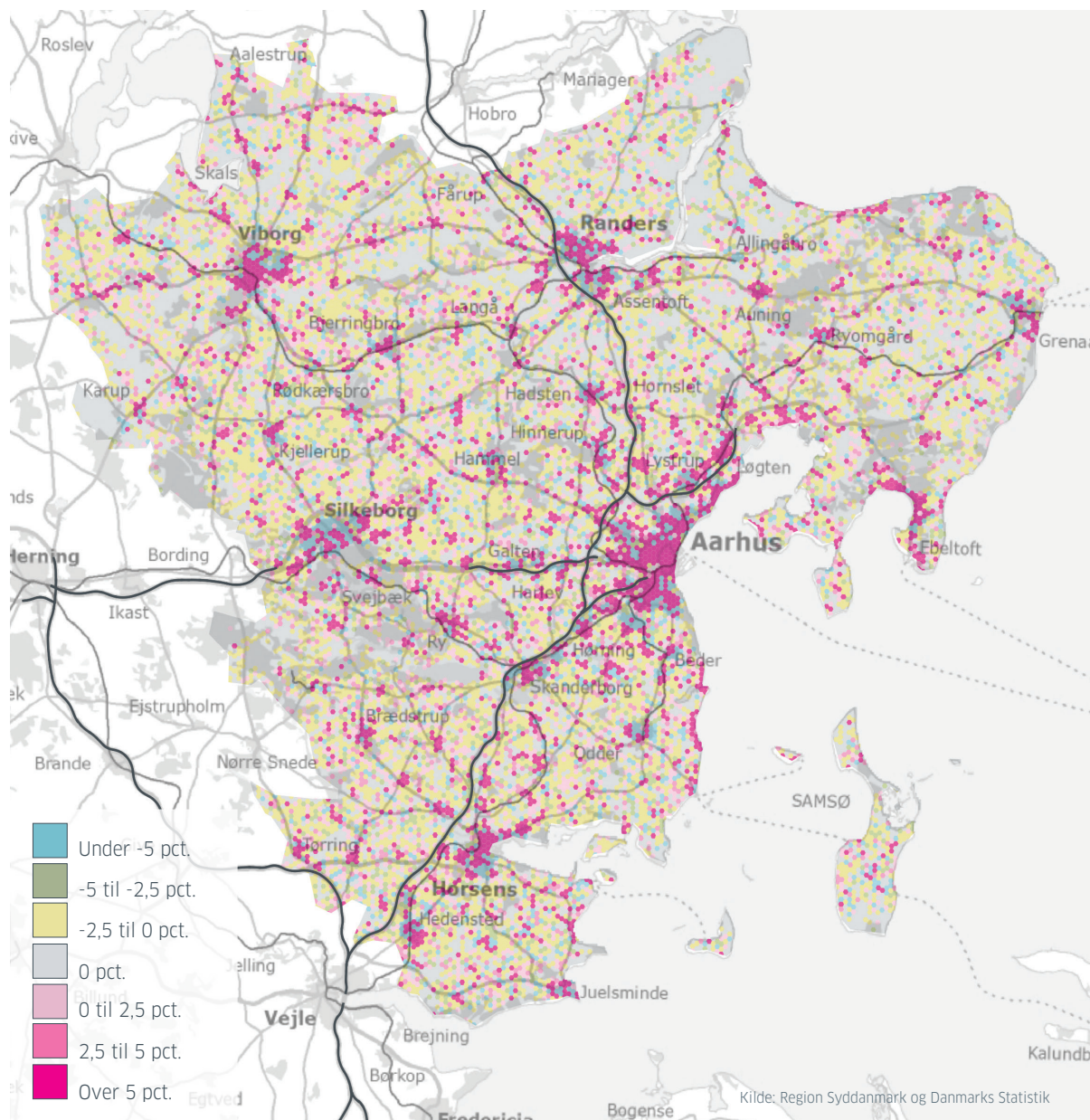
Befolkningstæthed 2016

I Business Region Aarhus er der flere større og mindre byer med høj befolkningstæthed men også større landområder med lav befolkningstæthed. Sammenligner man med kortet over adgang til service (s. 5) kan man se, at områderne med høj befolkningstæthed generelt har det største serviceudbud.

Kortet viser antal personer per hektar i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

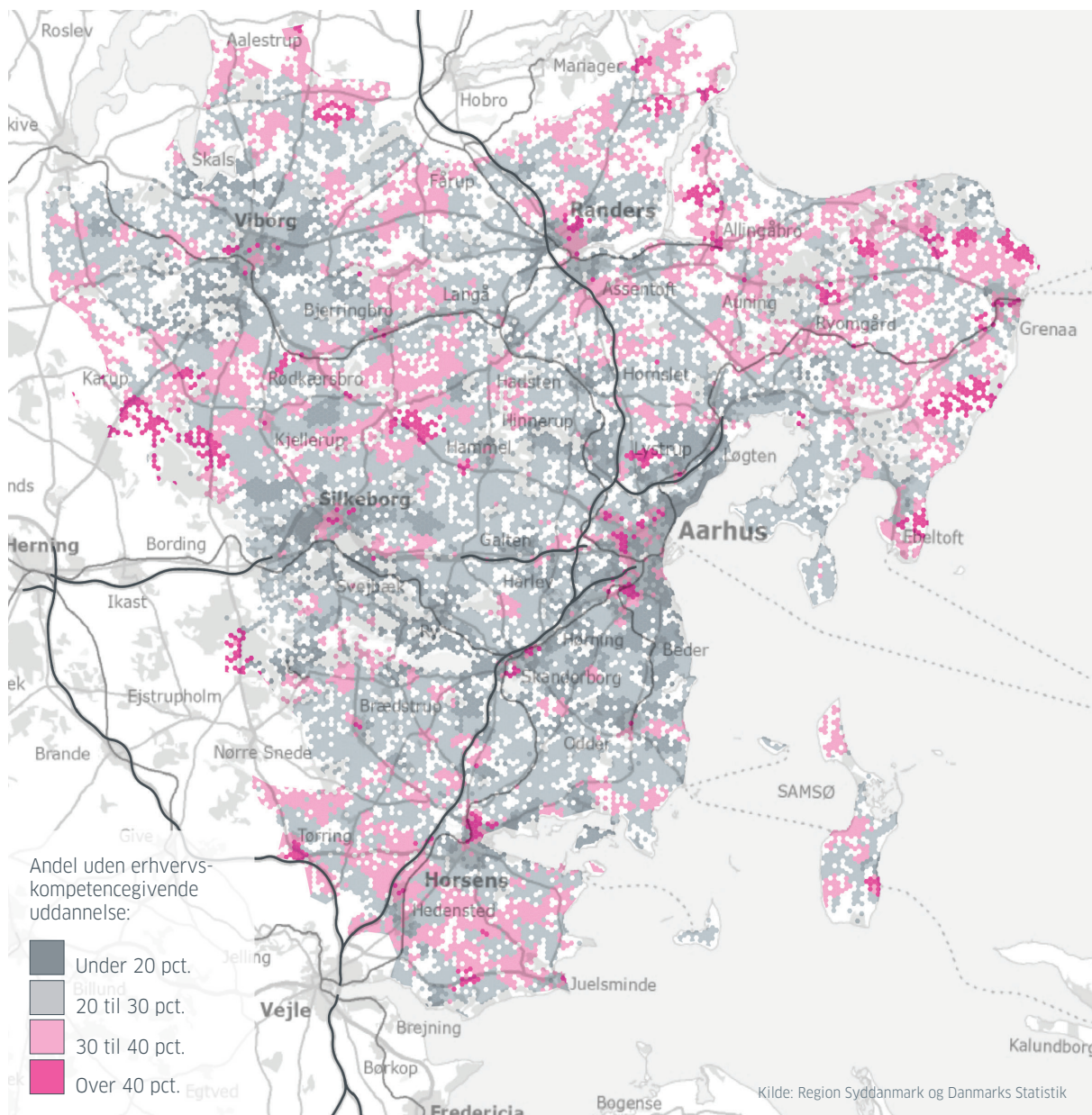
Befolkningsudvikling 2006–2016

Det kendte billede er, at befolkningen i byregionens store og mindre byer vokser, mens indbyggertallet vokser mindre eller ligefrem falder i mange landsbyer og på landet. Men går man tæt på er billedet mere nuanceret. I nogle af landsbyerne, særligt langs hovedfærdselsårer, vokser befolkningen, og samtidig er der store forskelle i befolkningsudviklingen i de større byer, hvor der er kvarterer med høj vækst i indbyggertallet, men også bydele med kraftige fald.

Kortet viser befolkningsudvikling i perioden 2006-2016 i pct. i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

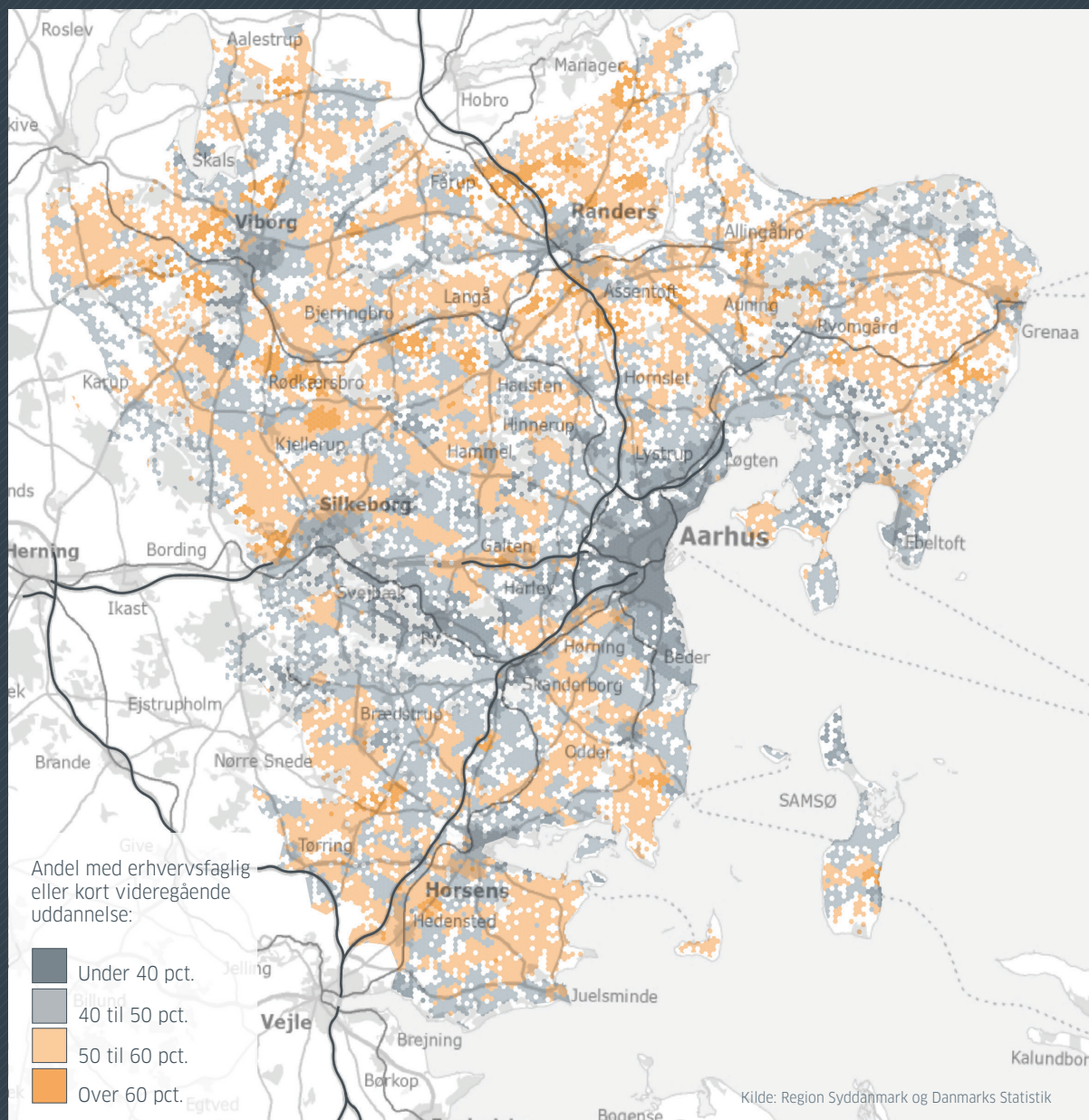
Uden erhvervskompetencegivende uddannelse 2015

I Aarhus og andre større byer som Horsens og Randers er der områder, hvor over 40 pct. af indbyggerne ikke har en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Også i mere tyndtbefolkede egne ses områder med lavt uddannelsesniveau. Det gælder især i det nordlige og østlige Djursland, i Kronjylland og flere steder mellem Silkeborg og Viborg.

Kortet viser andel personer (25-64 år) uden erhvervskompetencegivende uddannelse i 2015 i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

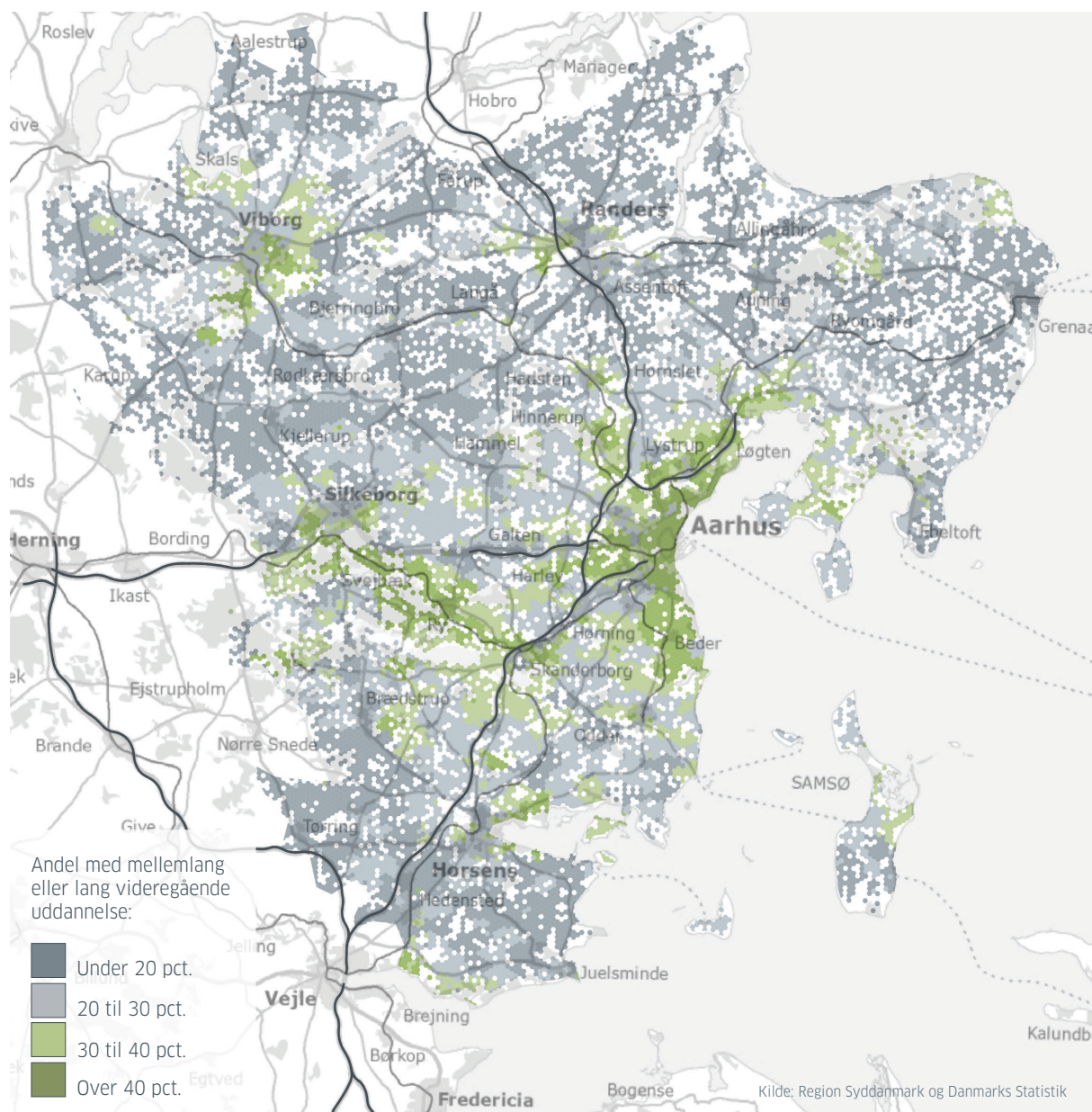
Erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse 2015

I den nordligste og i den sydligste del af Business Region Aarhus er der en høj koncentration af indbyggere med erhvervsfaglig uddannelse. Omkring Randers og Viborg når andelen flere steder op på over 60 pct.

Kortet viser andel personer (25-64 år), der har en erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse i 2015 i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

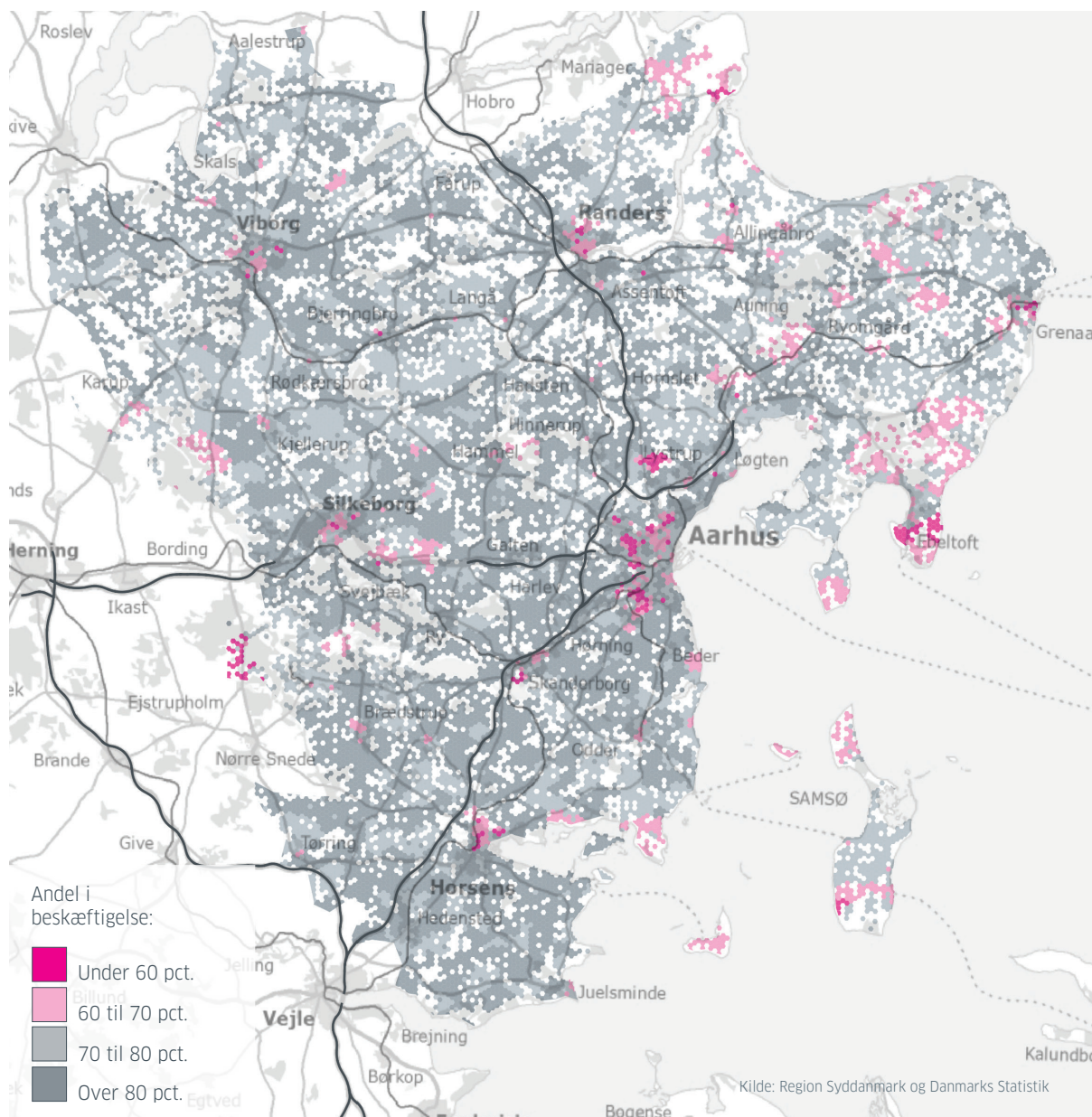
Mellemlang eller lang videregående uddannelse 2015

Der er klare geografiske forskelle, når det gælder andel højtuddannede blandt de 25-64 årige i byregionen. Der er en stor koncentration af borgere med mellemlang eller lang videregående uddannelse i og omkring Aarhus, Viborg-området og i et bælte langs Søhøjlandet fra Skanderborg til Silkeborg.

Kortet viser andel personer (25-64 år), der har en mellemlang eller lang videregående uddannelse i 2015 i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

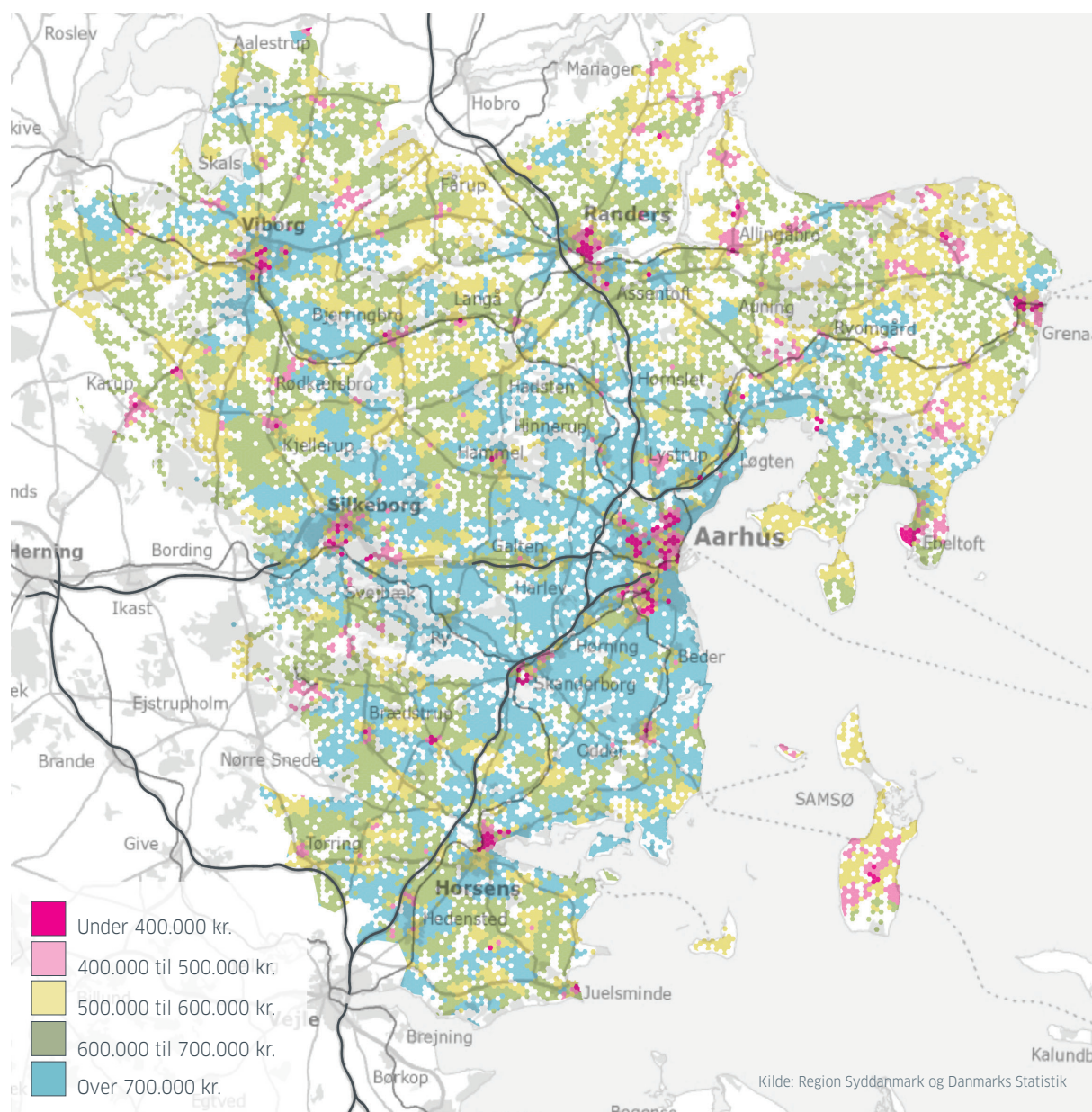
Beskæftigelse 2014

Beskæftigelsen hos de 25-64 årige er høj de fleste steder og ligger typisk på over 70 pct. Djursland adskiller sig lidt med flere områder med lav beskæftigelse. Der er stor forskel i beskæftigelsesniveauet i de store byer - særligt i Århus, hvor beskæftigelsen blandt de 25-64 årige svinger fra over 80 pct. til under 60 pct.

Kortet viser andel personer (25-64 år), der er i beskæftigelse i 2014 i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

Husstandsindkomst 2014

13

Geografisk følger indkomstniveauet i nogen grad uddannelsesniveauet og er generelt højt i den centrale del af byregionen. I de store byer er der flere centrale steder med et lavt indkomstniveau, mens indkomstniveauet ofte er højt i et bredt bælte rundt om de større byer. Det gælder særligt Aarhus, Silkeborg og Viborg.

Kortet viser gennemsnitlig årlig husstandsindkomst i 2014 i Business Region Aarhus, opdelt på heksagoner (500m).

Som en del af det jyske og fynske samarbejde i Jyllandskorridoren arbejder Region Syddanmark og Business Region Aarhus med at styrke vidensgrundlaget i Jyllandskorridoren og udviklingen i hele Vestdanmark.

Rapporten "Jyllandskorridoren - Tema: Byer og hverdagsliv" er en del af dette arbejde.